

ВТІЛЕННЯ ЄДНОСТІ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В РЕГІОНАЛЬНИХ ДЕКЛАРАЦІЯХ ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ

Актуальність розробки даної теми полягає у тому, що багато авторів, у тому числі західні, наполягають на непрохідній цивілізаційної прірві між західними і не-західними громадськими, зокрема, правовими цінностями. Наприклад, С. Хантінгтон [1] називає це зіткненням цивілізацій і, зокрема, вказує, що «захід, з його давніми місіонерськими традиціями, і головним чином Америка, вважає, що незахідні народи повинні перейняти західні цінності демократії, вільного ринку, контрольованого уряду, прав людини, індивідуалізму, панування права і потім повинні втілити всі ці цінності у своїх інститутах. Меншини з інших цивілізацій з радістю приймають і підтримують ці цінності, але в не-західних культурах переважає інше ставлення цим цінностям: від широко розповсюдженого скептицизму до жорсткої протидії. Те, що для Заходу універсалізм, для решти – імперіалізм» [1, с. 283].

Разом з тим, зазначені розбіжності не можна абсолютизувати, оскільки існує певний набір правових цінностей, які не можуть не визнаватися в усьому світі. Наприклад, право на життя. Навряд чи знайдуться люди при здоровому розумі і тверезій пам'яті, які будуть заперечувати загальне значення принципу гарантування життя людини. Зокрема, гарантії права на життя в тій чи іншій мірі присутні в конституціях практично всіх держав. Наприклад, згідно зі ст. 20 Конституції Російської Федерації, кожен має право на життя. Згідно ст. 10 Конституції Республіки Гаїті, держава гарантує право на життя і свободу всім особам, які знаходяться на території Республіки. У ст. 21 Конституції Індії передбачені гарантії життя і особистої свободи. Жодна особа не може бути позбавлена життя чи свободи інакше, ніж у порядку, встановленому законом. Згідно ст. 27 Конституції Азербайджану, кожен має право на життя. Згідно ст. 20 Конституції Туркменістану, кожна людина має право на життя. Ніхто не може бути позбавлений життя. Смертна кара може бути призначена лише за вироком суду у вигляді виняткової міри покарання за найтяжчі злочини. Згідно ст. 39 Конституції Алжиру, життя і честь громадянина недоторканні та охороняються законом (*la vie et l'honneur du citoyen sont inviolables et protégés par la loi*). Згідно ст. 12 Конституції Іраку, кожна людина має право на життя, свободу і безпеку своєї особистості. Ніхто не може бути позбавлений життя чи свободи, крім як відповідно до правових процедур. Всі люди рівні перед судами (*everyone has the right to life, liberty, and the security of*

his person. No one may be deprived of his life or liberty, except in accordance with legal procedures. All are equal before the courts). І так далі (огляд наведений у статті [2, с. 12-13].

Аналогічно в тій чи іншій мірі передбачаються гарантії іншим правам людини. Як вказує проф. В. Є. Чиркин, сучасний етап трактування загальнолюдських цінностей і регулювання їх в конституціях характеризується, зокрема, посиленій увазі до забезпечення, гарантіям і захисту «природних», «невідчужуваних» прав людини [3, с. 68-70].

У роботі [4] зазначається, що у переважній більшості мусульманських країн принципи кримінального права, що вважаються у всьому світі еталоном «західного» кримінального законодавства, прийшли на зміну шариатському кримінальному праву, не в силу того, що євро-американське світське право за формою або змістом досконаліше мусульманського релігійного, а зважаючи на те, що у першому в кращій мірі, ніж у другому, адаптовані загальновизнані релігійні цінності до умов та стану життєдіяльності й розвитку сучасного людського суспільства [4, с. 312].

В Африканській Хартії Прав Людини і Народів, прийнятій на зустрічі глав держав – членів Організації африканської єдності 26.06.1981 р в Найробі; набула чинності 21.10.1986 р., гарантуються, зокрема, права (але не виключно):

- людська особистість недоторканна. Кожна людина має право на повагу до її життя та особистої недоторканності. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений цього права;

- забороняються усі форми експлуатації і приниження людини, особливо рабство, работоргівля, тортури, жорстоке, нелюдське або принижуюче людську гідність поводження і покарання;

- кожна людина має право на свободу і на особисту недоторканність. Ніхто не може бути позбавлений волі інакше, як з причин і на умовах, заздалегідь визначених законом. Зокрема, ніхто не може зазнавати безпідставного арешту чи затримання;

- кожна людина має право на розгляд її справи. До цього відноситься наступне: а) право звертатися до компетентних національних органів з приводу дій, що порушують її основні права, які визнаються і гарантуються діючими конвенціями, законами, постановами і звичаями; б) право вважатися невинною доти, поки її винність не буде встановлена компетентним судом; с) право на захист, включаючи право вибору захисника; d) право на розгляд справи в розумні строки безстороннім судом.

Аналогічні положення закріплюються в Американській конвенції про права людини (м Сан-Хосе, 22.11.1969 р). При цьому в преамбулі підкреслюється універсальний характер прав людини: основні права людини не залежать від приналежності людини до громадянства певної держави, а ґрунтуються виключно на властивостях людської особистості і

вони, отже, виправдовують міжнародний захист у формі конвенцій, що підкріплюють або доповнюють захист, передбачений національним законодавством американських держав.

І все це відповідає Загальній декларації прав людини 1948 р.

Література

1. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 603 с.

2. Белкин М. Л. Региональные декларации о правах человека как воплощение единства правоприменения в мире / М. Л. Белкин // Гуманитарные науки и модернизация правовой системы государства: российский и зарубежный опыт. Труды III междунар. научно-практич. конф.; под ред. Г. Б. Гридневой, А. Б. Дидикина. – Новосибирск: ИП Галиуллин Д.А., 2014. – С. 12-17.

3. Чиркин В. Е. Общечеловеческие ценности и российское право / В. Е. Чиркин. – Общественные науки и современность. – 2001. – № 2. – С. 64-76.

УДК 342.922

Білоус Т. Й., здобувач,
Національний університет державної
податкової служби України, м. Ірпінь, Україна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність теми полягає в тому, що значення адміністративно-правового регулювання державної нотаріальної діяльності в наш час постійно зростає, що безумовно пов'язане з розвитком суспільних відносин. Відносини, що виникають у сфері державної нотаріальної діяльності, врегульовані нормами різних галузей права, проте пріоритетними серед них залишаються адміністративні, котрі визначають організацію та управління нотаріальною діяльністю у відповідності до положень адміністративного права, які, в свою чергу, визначають єдність функціональної системи та виступають гарантією забезпечення публічних та приватних інтересів фізичних та юридичних осіб. За допомогою адміністративно-правового регулювання відносини, які виникають між державним нотаріусом та громадянином, або нотаріусом та суб'єктом публічної адміністрації, набувають певної правової форми, тому що саме через норми адміністративного права громадяни визначають можливу та дозволену поведінку державних нотаріусів та суб'єктів публічного адміністрування. Метою даного дослідження є визначення сутності і змісту адміністративно-правового регулювання державної нотаріальної